

TEXNOLOGIYA FANIDA ANIQ DARS MAVZUSIGA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI QO`LLASH

Xolmonova Oydin Xonto`rayevna

TerDUPI Ta`lim tarbiya nazariyasi va metodikasi (Texnologik ta`lim)
mutaxassisligi II- bosqich magistranti.

Annatatsiya:

Ushbu maqolada Texnologiya fanidan aniq dars mavzusiga pedagogik texnologiyalarini qo'llash to'g'risida fikrlar o'rganilgan. Ta'limda pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish to'g'risida tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlari: O'quvchilarga kasb tanlashdagi xatolar va qiyinchiliklarni, "Rasmlı jumboq", "Suxbat", "Tushuntirish", "Muammoli savollar", "O'z-o'zini baholash", "BBB".

Аннотация: В данной статье изучаются мысли о применении педагогических технологий к конкретным темам урока из технологии, разрабатываются рекомендации по организации обучения на основе педагогических технологий.

Ключевые слова: «Ребус-картинка», «Беседа», «Объяснение», «Сложные вопросы», «Самооценка», «BBB» учащимся об ошибках и трудностях в выборе профессии.

Annotation: This article studies thoughts on the application of pedagogical technologies to specific topics of a lesson from technology, develops recommendations for organizing training based on pedagogical technologies.

Key words: "Rebus-picture", "Conversation", "Explanation", "Difficult questions", "Self-assessment", "BBB" to students about mistakes and difficulties in choosing a profession.

Quyida noan'anaviy dars ishlanmasi keltirilgan. Sinf: 9-sinf

Yo'nalish: Texnologiya

Mavzu: Kasb tushunchasining ta'rifi. Kasbni to'g'ri tanlashning mohiyati va istiqboli.

Darsning texnologik xaritasi

Bosqichlar	Mazmuni	Metodlar	Vaqt
1-bosqich Tashkiliy qism	Salomlashish Davomatni aniqlash Darsga tayyorgarlik ko'rish O'quvchilar diqqatini jalb etish	"Rasmi jumboq"	3
2-bosqich O'tilgan mavzuni mustahkamlash	O'tilgan mavzu yuzasidab berilgan topshiriqlarni so'rash va ragbatlantirish.	"Taqdimot" "Aqliy hujum"	7
3-bosqich Yangi mavzu bayoni	Yangi mavzu o'quvchilarga to'liq tushuntiriladi.	"Suxbat" "Tushuntirish"	20
4-bosqich Mustahkamlash, mustaqil ish uchun muammoli topshiriq	Yangi mavzu yuzasidan mantiqiy savol beriladi.Dars davomida yuzaga kelgan muammoli savollar ustida ishlanadi.	"Muammoli savollar"	5
5-bosqich O'quvchilarni baholash	O'quvchilar bergan javoblari orqali baholanadi.	"O'zini o'zi baholash"	5
6-bosqich Uyga vazifa, darsni yakunlash	Yangi mavzuni o'qib o'rganish. Kasbni to'g'ri tanlashning mohiyati va istiqboli haqida konspekt yozish. "B/B/B" jadvalini to'ldirish	"B/B/B"	5

Dars maqsadi:

Ta'limiy: O'quvchilarga kasb tanlashdagi xatolar va qiyinchiliklarni o'rgatish. Kasbni to'g'ri tanlashning mohiyati va istiqbolini tushuntirish. Shaxs sifatida o'z-o'zini rivojlantirish kompetensiyasini shakllantirish.

Tarbiyaviy: O'quvchilarni har qanday kasb egasi bo'lganda ham odamiylik sifatleri yo'qolmasligiga o'rgatish. Kasbiy odob-ahloq qoidalarini singdirish. Umummadaniy, kommunikativ, faol fuqarolik kompetensiyalarini shakllantirish.

Rivojlantiruvchi: O'quvchilarda kasb tanlashdagi xatolar va qiyinchiliklarni yenga olish ko'nikmalarini rivojlantirish. Fanga oid hamda tayanch kompetensiyalarni rivojlantirish.

Darsning turi: Yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi

Darsda foydalaniladigan metodlar: “Rasmi jumboq”, “Suxbat”, “Tushuntirish”, “Muammoli savollar”, “O‘z-o‘zini baholash”, “BBB”.

Texnik vositalar: proyektor notebook, kompyuter.

Darsning jihozi: mavzuga oid ko‘rgazmalar, rasm plakatlar, doska

Darsning borishi:

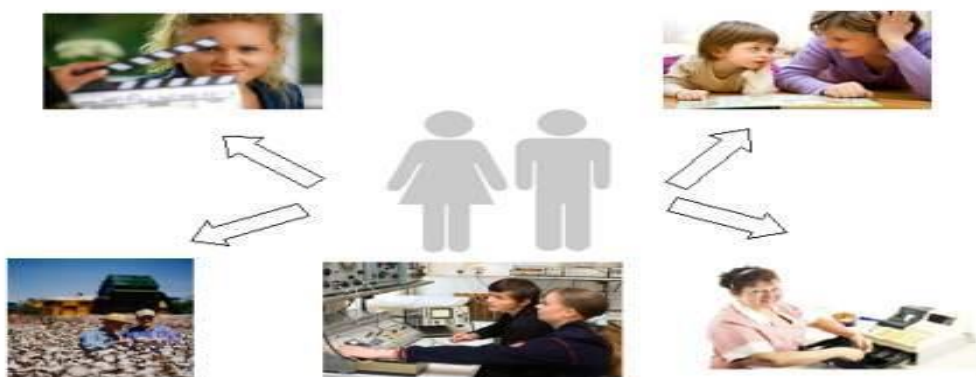
I. Tashkiliy qism.

- Salomlashish
- Davomatni aniqlash
- Darsga tayyorgarlik ko‘rish
- O‘quvchilar diqqatini jalb etish

“Rasmi jumboq” mashqi: O‘quvchilarga rasm tasviri ko‘rsatiladi. Rasmda nimalar tasvirlangani so‘raladi. O‘quvchilar fikri eshitiladi. Shu orqali o‘quvchilarning diqqati darsga qaratiladi.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash.

Tanlangan kasb-hunar turini egallashda inson salomatligiga qo‘yilgan talablar haqida tayyorlangan referatlarni taqdimotini o‘tkazish.

III. Yangi mavzu bayoni.

Kasb – ma’lum darajadagi tayyorgarlikni talab etadigan, davlatning qonun hujjatlarida taqiqlanmagan, bajaruvchiga iqtisodiy foyda keltirishi imkoniyati mavjud bo‘lgan alohida faoliyat turidir. Har qanday shaxs hayotining xotirjamligiva moddiy farovonligining asosi uning kasbidir. Har qanday inson o‘z hayotida muvaffaqiyatga erishishni xohlasa u to‘g‘ri tanlangan o‘z kasbining egasi bo‘lishi kerak. Faqat muvaffaqiyatni xohlamagan befarqlar uchungina kasb tanlash muhim tuyulmaydi. Har qanday muvaffaqiyatga erishganlar o‘zining kasbidan faxrlanishlari

shart. Buning uchun nima ekanligini yuzaki emas, chuqur his qilgan holda tushunib olish talab etiladi. Kasb tanlash uchun zarur bo'lgan asosiy tamoyillarni o'z ichiga olgan. Ya'ni; birinchisi – tayyorgarlik, ikkinchisi – qonuniylik, uchinchisi – foydalilik, to'rtinchisi – Ixtiyoriylik (o'z xohishi bilan amalga oshiriladigan faoliyat turi sifatida), beshinchisi – alohidalik tamoyilidir.

Kasbning “tayyorgarlik” tamoyili.

Har qanday kasbni har qanday inson bajarib ketavermaydi. Qaysidir bir kasbga ko'proq, qaysidir kasbga ozroq talablar qo'yiladi, ishchi bunday talablarga javob berishi uchun ta'lim olishi zarur. Qaysidir bir kasbga davlat ta'lim muassasalarida tayyorgarlikdan o'tish talab etilsa, qaysidir kasbga nodavlat ta'lim muassasalarida yoki biror ustozga shogird tushgan holda tayyorgarlikdan o'tiladi. Har bir kasb egasi uchun amalga oshiriladigan xatti-harakatlar majmui mavjud.¹

A) davlat tomonidan nazoratga olingan kasblar;

B) ish beruvchi tomonidan nazoratga olingan kasblar;

D) xaridor yoki iste'molchi tomonidan nazorat qilinadigan kasblar

Kasbning “qonuniyligi” tamoyili.

Faoliyat har xil bo'lishi mumkin, eng asosiysi ular qonunlarda taqiqlanmagan bo'lishi zarur. Qonunlarda jinoyatni keltirib chiqaradigan barcha faoliyat turlari bilan shugullanish man etiladi. Qanday faoliyat turi bilans shugullanish mumkin emasligini bilib olish uchun tegishli qonun hujjatlari bilan tanishib chiqish zarur.

Kasbning qonuniyligi tamoyili “shug'ullanishda kirishayotgan faoliyatimizda qonun meyorlari buzilishiga yo'l qo'yilmaydimi?” degan savolga aniq javob topganimizdan so'ng kirishimiz zarur.²

Kasbning “foydalilik” tamoyili.

Kasb pul ko'rinishida katta foyda keltirishi mumkin, lekin bunday foydani olish uchun sarf etilayotgan soliq va vaqtni ham inobatga olish zarur ekan. Kasb jamiyatga foyda keltirsagina u biz uchun ham foydali hisoblanadi. Aks holda jamiyat a'zolari

1.L.V Golish., D.M. Fayzullaeva Pedagogik texnologiyalarni loyihalashtirish va rejalashtirish: O'quv uslubiy qo'llanma/ Innovatsion ta'lim texnologiyalari seriyasi. - T.: “Iqtisodiyot”, 2012.

2. N.A Muslimov., Sh.S.Sharipov, O.A.Qo'ysinov. Mehnat ta'limi o'qitish metodikasi, kasb tanlashga yo'llash. - T.: - O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati || nashriyoti, 2014

3. N.N. Azizxo'jaeva. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma. Toshkent 2006 y.

bizninig faoliyatimizga haq to'lamaydilar. Kasb jamiyatga va jamiyat a'zolariga foyda keltirsagina u juda kerakli va foydali hisoblanadi.

Kasbning "ixtiyoriylik" tamoyili.

Har kim o'z xatti-xarakatlarini amalga oshirishda erkindir, faqat bunday erkinlik boshqalarning huquqlarini poymol etmaslik kerak. Kasb tanlashda esa erkinlikni jamiyat beradi, siz jamiyatning mehnat bozorida mavjud bo'lgan kasblardan birini tanlashingiz mumkin.

Kasbning "alohidalik" tamoyili.

Bu tamoyil bir kasbni ikinchisidan farqlashda ishlatiladi. Kasblar oldiga qo'yilgan maqsaddan kelib chiqib, ularda bajariladigan ishlar va vazifalar bir-biridan farq qiladi. Masalan, uchuvchi, taksi haydovchisi va teplavoz mashinisti. Ularning bajarayotgan vazifalari bir xil lekin boshqa nom berilgan: uchuvchi, taksist, mashinist. Inson o'z hohish va imkoniyatidan kelib chiqib tanlaydi.

IV. Yangi mavzu yuzasidan o'quvchilar bilimni mustahkamlash:

1. Kasb tushunchasining ta'rifi?
2. Kasb tushunchasining asosiy tamoyillarini aytib bering?
3. Kasblar doirasida bajariladigan tayyorgarlik darajalarini aytib bering ?

"Muammoli savol" topshirig'i:

- o'quvchi o'zi tanlamoqchi bo'lgan kasbidan qoniqish hosil qila olmayapdi. Bunday hollarda o'qituvchi va o'quvchi qanday yo'l tutishi lozim?

- o'quvchi ota-onasining hohish istagi orqali kasbni tanlashga majbur bo'ldi. Lekin o'quvchida bu tanlangan kasb bo'yicha qiziqish umuman yo'q. lekin ota-onasining hohishiga qarshi bora olmayabdi. Bunday hollarda qanday yo'l tutilsa maqsadli bo'ladi.³

V. O'quvchilarni baholash:

Darsda faol qatnashgan o'quvchilarni rag'batlantirish. Darsdagi ishtirokiga qarab baholash. O'z-o'zini baholay olish ko'nikmasini shakllantirish.

VI. Uyga vazifa berish, darsni yakunlash:

O'quvchilar o'z qiziqishlaridan kelib chiqib "Men kelajakda tanlamoqchi bo'lgan kasb turi" mavzusida mustaqil ish tayyorlash.

O'quvchilarga topshiriqlar:

1. Amaliy mashg'ulotni o'rganish.

2. Texnologiya fani o'quv dasturidan ixtiyoriy bitta mavzu bo'yicha noan'anaviy dars ishlanmasi tayyorlash.

3. Tayorlagan dars ishlanmaga taqdimot tayyorlash.

Xulosa qilib aytganda dars ishlanmada pedagogik texnologiyalarni qo'llash bo'yicha o'quvchi o'quv faoliyati mohiyatini anglay olmasa, o'quv maqsadini tan olmaydi, o'qituvchi qo'ygan vazifalarni tushunmaydi va qabul qilmaydi, u tomonidan sodir etiladigan barcha hatti-harakatlar majburiyat va tazyiq ostida sodir bo'ladi. Natijada uning bilimlari rasmiy xarakterga, o'qituvchining faoliyati esa rasmiyatchilik mazmuniga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- 1.L.V Golish., D.M. Fayzullaeva Pedagogik texnologiyalarni loyihalashtirish va rejalashtirish: O'quv uslubiy qo'llanma/ Innovatsion ta'lim texnologiyalari seriyasi. - T.: "Iqtisodiyot", 2012.
2. N.A Muslimov., Sh.S.Sharipov, O.A.Qo'ysinov. Mehnat ta'limi o'qitish metodikasi, kasb tanlashga yo'llash. - T.: - O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2014
3. N.N. Azizxo'jaeva. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma.Toshkent 2006 y.